

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O
PROBLEMATICI NAPLATE
ŽUPANIJSKIH POREZA U
OSJEČKO-BARANJSKOJ
ŽUPANIJI**

*Materijal pripremljen u
Upravnom odjelu za javne financije
Osječko-baranjske županije*

Osijek, studenoga 2013.

**INFORMACIJA O
PROBLEMATICI NAPLATE
ŽUPANIJSKIH POREZA U
OSJEČKO-BARANJSKOJ
ŽUPANIJI**

Sukladno članku 5. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine" broj 117/93., 33/00., 73/00., 59/01., 107/01., 117/01., 150/02., 147/03., 132/06., 73/08. i 25/12.) (nastavno: Zakon o financiranju) županijski porezi su porez na nasljedstva i darove, porez na plovila, porez na automate za zabavne igre i porez na cestovna motorna vozila.

Skupština Osječko-baranjske županije je 21. prosinca 2010. godine donijela Odluku o županijskim porezima ("Županijski glasnik" broj 15/10.), koja je stupila na snagu 1. siječnja 2011. godine, a po kojoj Upravni odjel za javne financije kao porezno tijelo (nastavno: porezno tijelo) provodi razrez i naplatu poreza na nasljedstva i darove, poreza na plovila i poreza na cestovna motorna vozila.

Sukladno Odluci o županijskim porezima ("Županijski glasnik" broj 10/01.), koja je prestala važiti stupanjem na snagu Odluke iz prethodnog stavka, do 31. prosinca 2010. godine razrez i naplatu županijskih poreza, u ime i za račun Osječko-baranjske županije obavljala je Porezna uprava Ministarstva financija. Za obavljanje ovih poslova Poreznoj upravi je pripadala naknada u iznosu 5% od ukupno naplaćenih prihoda.

Prihodi od županijskih poreza unazad nekoliko godina su općenito objektivno smanjeni, prvenstveno zbog ekonomske krize.

Bez obzira na zakonsku obvezu poreznih obveznika o prijavi poreza i dostavi dokumenata potrebnih za provođenje postupka, kod utvrđivanja poreza na nasljedstva i darove, kao najopsežnijeg postupka, sukladno načelu ekonomičnosti, službenici poreznog tijela provode radnje u postupku po službenoj dužnosti. Shodno tome, uspostavljeni su kontakti s javnim bilježnicima i općinskim sudovima koji redovno dostavljaju poreznom tijelu pravomoćna rješenja o nasljeđivanju. Kako su propisana razna oslobođenja od ovoga poreza, kao i olakšice, radi utvrđivanja točnog i potpunog činjeničnog stanja uspostavljaju se kontakti s nasljednicima radi upozorenja na njihova prava i obveze. Također su uspostavljeni izuzetno dobri kontakti s bankama, fondovima, zavodima, centrima, dioničkim društvima i drugima, s obzirom da je za svaku pojedinu pokretninu koja se nasljeđuje iz ostavinske mase potrebno utvrditi točan iznos gotova novca ili vrijednosnica, a u rješenjima o nasljeđivanju navedena je samo vrsta pokretnine. Ovo porezno tijelo je od siječnja 2011. godine zaprimilo 7.210 pravomoćnih rješenja o nasljeđivanju. Do 25. studenoga 2013. godine utvrđeno je sukladno zakonski propisanim oslobođenjima da nasljednici temeljem 6.700 rješenja o nasljeđivanju nisu oporezivi, dok je oporezivo 510 nasljednika. Nakon provedenih postupnih radnji vrlo često se obustavlja postupak radi nepostojanja porezne osnovice jer je stanje na naslijeđenim računima u negativnom iznosu.

Unatoč oslobođenjima i olakšicama, kao i sve manjim iznosima gotova novca u ostavinskoj masi koja čini poreznu osnovicu kod poreza na nasljedstva i darove, prihod proračuna Osječko-baranjske županije od ovog poreza uvećan je u odnosu na prethodno razdoblje. Naime, u 2012. godini prihod od ovog poreza iznosio je 168.555,40 kuna, dok je do 21. studenoga 2013. godine dostigao iznos od 309.871,69 kuna. Usporedno, prihod od prije desetak godina, odnosno 2003. godine bio je 24.138,95 kuna, a 2004. godine 10.195,07 kuna.

S druge strane, znatno je smanjen broj plovila i sve je veća starost vozila zbog čega vlasnici prestaju biti poreznim obveznicima ili je porezna osnovica manja. Tako je pri preuzimanju poslova naplate poreza, odnosno 2011. godine na području Osječko-baranjske županije bilo 37.259, u 2012. godini 35.151 vozilo, dok je u 2013. godini bilo 33.057 oporezivih cestovnih motornih vozila.

Kod poreza na plovila i poreza na cestovna motorna vozila postupak utvrđivanja poreza je jednostavniji jer se podaci o vlasništvu, kao i osobine plovila, odnosno cestovnog motornog vozila dobivaju od Lučke kapetanije, odnosno Ministarstva unutarnjih poslova. Problemi naplate nastaju radi promjene vlasništva, trajnih odjava vozila tijekom godine, kao i radi mogućeg dvostrukog oporezivanja. Naime, porez na cestovna motorna vozila se naplaćuje, sukladno odredbi članka 19. stavak 6. Zakona o financiranju prema sjedištu, odnosno prebivalištu obveznika. Kako veliki broj obveznika ima prijavljeno boravište na području drugih županija, često se događa da im bude pogrešno utvrđen ovaj porez. Porezno tijelo po službenoj dužnosti u ovim slučajevima potražuje uplatu pogrešno utvrđenog poreza iz proračuna drugih županija u proračun Osječko-baranjske županije. S obzirom da se ovi porezi ne utvrđuju na području cijele Republike Hrvatske u isto vrijeme, događa se da zbog promjene vlasništva tijekom godine bude utvrđen porez za isto vozilo ili plovilo dvojici obveznika. U ovom slučaju, sukladno članku 46. Općeg poreznog zakona ("Narodne novine" broj 147/08., 18/11., 78/12., 136/12. i 73/13.), a u vezi članka 19. stavka 2. Zakona o financiranju, porezno tijelo poništava porezno rješenje koje je kasnije doneseno. Dobivajući rješenja o nasljeđivanju utvrđuje se eventualno postojanje duga poreza na plovila ili poreza na cestovna motorna vozila ostavitelja i po službenoj dužnosti zadužuju nasljednici, sukladno članku 22. Općeg poreznog zakona. Ovo su tekući problemi koji se nakon trogodišnjeg provođenja razreza i naplate županijskih poreza vrlo kvalitetno rješavaju.

Također je veliki problem naplata duga iz prethodnih razdoblja. Temeljem podataka dobivenih od Porezne uprave stanje duga na dan 1. siječnja 2011. godine kod poreza na cestovna motorna vozila bilo je u ukupnom iznosu 12.406.695,86 kuna, od čega je iznos glavnice duga 8.416.954,87 kuna i kamata u iznosu od 3.989.740,99 kuna. Kod poreza na plovila stanje duga bilo je u ukupnom iznosu 73.457,05 kuna, od čega je iznos glavnice duga 47.577,96 kuna i kamata u iznosu od 25.879,09 kuna.

Kako su porez na plovila i porez na cestovna motorna vozila godišnji porezi, nakon preuzimanja poslova razreza i naplate županijskih poreza, porezno tijelo je obavijestilo porezne obveznike o postojanju duga iz prethodnog razdoblja pri dostavi poreznih rješenja za 2011., 2012. i 2013. godinu, dok su poreznim obveznicima kojima nije razrezivan porez za ove godine slane pisane opomene s iznosom duga. Osim toga, putem sredstava javnog informiranja Osječko-baranjska županija je obavijestila porezne obveznike o radnom vremenu, adresi i načinu kontaktiranja sa službenicima poreznog tijela omogućavajući transparentnu komunikaciju telefonskim putem, dostavom pismena putem elektroničke pošte, kao i uvidom u stanje duga pomoću OIB-a poreznog obveznika na dan provjere na web stranici Osječko-baranjske županije.

Nakon obavijesti o postojanju duga iz prethodnog razdoblja velik dio duga je naplaćen. Tako je dug u 2011. godini naplaćen u iznosu od 1.894.105,96 kuna, u 2012. godini u iznosu od 1.014.689,15 kuna, a do 25. studenoga 2013. godine naplaćeno je 361.538,86 kuna. Dakle, nakon preuzimanja poslova razreza i naplate županijskih poreza od Porezne uprave, dug iz prethodnih razdoblja je smanjen za iznos od 3.270.333,97 kuna.

Kod postojanja duga poreznih obveznika pravnih osoba, provodeći postupak utvrđeno je brisanje nekih pravnih osoba iz sudskog registra radi okončanog stečajnog postupka nad njima, te je, sukladno članku 137. stavak 1. točka 2. Općeg poreznog zakona, porezno tijelo po službenoj dužnosti otpisalo dug. Istovremeno, redovno prateći otvaranje stečajnih postupaka, kao i postupaka predstečajne nagodbe, prijavljene su tražbine nad dvadeset i jednim poreznim dužnikom. Ovi postupci su u tijeku, a sve tražbine Osječko-baranjske županije su prihvaćene. Isto tako, porezno tijelo je zaprimilo veliki broj zahtjeva, odnosno žalbi zbog neslaganja sa stanjem duga. Razlozi za neslaganje su bili različiti. Većina zahtjeva se odnosila na porez na cestovna motorna vozila gdje je, suprotno odredbi članka 18. stavak 2. Zakona, pogrešno utvrđen porez kod osoba koje su u cijelosti bile oslobođene plaćanja carine i poreza na dodanu vrijednost pri nabavi vozila. Također, kako su neki porezni obveznici imali dug iz razdoblja od 2000. godine zaprimljen je velik broj zahtjeva za zastaru. Prije usvajanja zahtjeva za zastaru, sukladno odredbama članka 94. i 95. Općeg poreznog zakona, provodeći upravni postupak, porezno tijelo je utvrdilo postojanje, odnosno nepostojanje prekida tjeka zastare na način da je službenim putem zatražilo od ispostava Porezne uprave s područja Osječko-baranjske županije dokaz o poduzetim mjerama za naplatu duga do 31. prosinca 2010. godine za svakog pojedinog podnositelja zahtjeva.

Sukladno članku 163. Općeg poreznog zakona porezno tijelo kao prvostupanjsko tijelo može žalbu odbaciti ili izmijeniti porezni akt ukoliko utvrdi činjenice koje upućuju na drugačije rješavanje stvari. O svim zahtjevima je odlučeno poreznim rješenjem, sukladno načelima upravnog i poreznog postupka. Do 15. studenoga 2013. godine porezno tijelo je donijelo 1.976 poreznih rješenja temeljem zaprimljenih žalbi, odnosno zahtjeva za zastaru. Na neke odbačene žalbe podnesene su žalbe drugostupanjskom poreznom tijelu. Tako je do sada Ministarstvu financija - Samostalnom sektoru za drugostupanjski upravni postupak, Službi za drugostupanjski porezni postupak podneseno trinaest žalbi. Drugostupanjsko tijelo je do sada riješilo devet predmeta, dok je drugostupanjski postupak nad četiri predmeta u tijeku. Od riješenih predmeta osam žalbi je odbijeno, a jedna žalba je usvojena i predmet je vraćen na ponovni postupak iz razloga što se žalitelj pozvao da mu nisu uručena porezna rješenja za razdoblje od 2000. do 2006. godine. Kako su naknadnim uplatama, sukladno odredbama Zakona o obveznim odnosima prvo podmirivane kamate, a zatim stari dug, ostala je obveza plaćanja za razdoblje od 2005. do 2011. godine. Drugostupanjsko tijelo je obrazložilo svoju odluku tada važećim propisima koji su se odnosili na porezne postupke tumačeći da se primjena naplate po Zakonu o obveznim odnosima mogla primjenjivati samo u slučajevima kada stranka nije specificirala vrstu obveze, posebice zbog nepostojanja dokaza o uručanju rješenja. Pri preuzimanju poslova provođenja razreza i naplate županijskih poreza ovo porezno tijelo preuzelo je od Porezne uprave samo podatke o stanju duga pojedinog poreza bez predaje arhivske građe, odnosno poreznih rješenja iz kojih bi bilo vidljivo o kojem se vozilu, odnosno plovilu radi, kao ni dostavnica iz kojih bi bilo moguće utvrditi način i vrijeme dostave rješenja.

Ove godine dobiveni su podaci o poreznim rješenjima od 2005. do 2010. godine. Kako su ova rješenja ovršne isprave, porezno tijelo pokreće ovršne postupke nad poreznim dužnicima.

Sukladno stajalištima poreznopravne i sudske prakse, porezno tijelo nastupom apsolutne zastare gubi pravo na prisilno ostvarenje prava na naplatu poreza u postupku ovrhe. Apsolutni rok zastare, sukladno članku 96. stavak 1. Općeg poreznog zakona, nastupa za šest godina računajući nakon isteka godine u kojoj je utvrđena porezna obveza. Dakle, ukoliko nije pokrenut postupak prisilne naplate, istekom roka od šest godina porezno tijelo ne može ostvariti pravo na naplatu prisilnim putem. S obzirom na postojanje duga koji nije naplaćen ni nakon do sada poduzetih mjera, a sukladno članku 120. stavak 4. Općeg poreznog zakona koji propisuje da čelnik poreznog tijela može donijeti odluku o otpisu poreznog duga iz porezno-dužničkog odnosa koji je ostao nenaplaćen nakon proteka roka od četiri godine od nastupanja apsolutnog roka zastare prava na naplatu poreznog duga, dug utvrđen zaključno s 2002. godinom postao je nenaplativ. Ako bi porezni obveznik svojevrijem izvršio uplatu na ime poreznog duga nakon što je porezni dug otpisan radi zastare i nenaplativosti, sukladno stavku 5. ovog članka, porezno tijelo ponovno evidentira iznos poreznog duga.

Nakon naplate dijela duga iz prethodnog razdoblja, kao i nakon prihvaćanja podnesenih zahtjeva za priznanje apsolutne zastare, glavnica postojećeg duga poreza na cestovna motorna vozila za razdoblje iz prethodnog stavka iznosi za 2000. godinu 594.162,59 kuna, za 2001. godinu 122.865,27 kuna i 2002. godinu 181.778,90 kuna. S pripadajućim kamatama ukupan dug, zaključno s 2002. godinom iznosi 2.592.690,83 kuna.

Glavnica postojećeg duga poreza na plovila za navedeno razdoblje iznosi za 2000. godinu 3.873,91 kuna, za 2001. godinu 4.525,30 kuna i 2002. godinu 800,00 kuna. S pripadajućim kamatama ukupan dug, zaključno s 2002. godinom iznosi 23.762,86 kuna.

Shodno navedenom, nenaplativa potraživanja po osnovi poreza na cestovna motorna vozila i poreza na plovila koja je, sukladno zakonskim propisima potrebno otpisati, na dan 15. studenoga 2013. godine iznose:

	glavnica	kamate	ukupno
<i>porez na cestovna motorna vozila</i>	898.806,76	1.693.884,07	2.592.690,83
<i>porez na plovila</i>	9.199,21	14.563,65	23.762,86
<i>Ukupno</i>	908.005,97	1.708.447,72	2.616.453,69